

Na osnovu člana 66. stav 6. Zakona o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS” , broj 87/18),

Ministar unutrašnjih poslova donosi

PRAVILNIK

o načinu izrade i sadržaju Plana zaštite od udesa

"Službeni glasnik RS", broj 41 od 11. jun 2019.

I. UVODNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom bliže se propisuju način izrade i sadržaj Plana zaštite od udesa privrednog društva i drugog pravnog lica.

Član 2.

Planom zaštite od udesa (u daljem tekstu: Plan) definiše se organizacija rada i razrađuju zadaci privrednog društva, odnosno drugog pravnog lica u sprovođenju mera za sprečavanje udesa i ograničavanje posledica udesa na život i zdravlje ljudi, ekonomiju, društvenu stabilnost i životnu sredinu, u skladu sa zakonom.

Obavezu izrade Plana ima privredno društvo, odnosno drugo pravno lice koje obavlja aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna jedna ili više opasnih supstanci u količinama propisanim pravilnikom kojim se uređuju vrsta i količina opasnih supstanci na osnovu kojih se sačinjava Plan zaštite od udesa, uzimajući u obzir delatnost kojom se bavi, vrstu i količinu opasnih supstanci i objekte koje koristi.

Plan izrađuju privredna društva, odnosno druga pravna lica koja imaju ovlašćenje za izradu Plana. Privredno društvo i drugo pravno lice koje nema ovlašćenje angažuje drugo privredno društvo, odnosno drugo pravno lice, koje ima ovlašćenje.

Član 3.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:

- 1) **opasnost od udesa** predstavlja svojstvo opasnih supstanci ili skup određenih okolnosti u vezi sa opasnim supstancama, koje mogu prouzrokovati štetu po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- 2) **opasna aktivnost** predstavlja svaku delatnost u vezi sa nekom opasnom supstancom, uključujući upotrebu, skladištenje, proizvodnju, prevoz, utovar, istovar i kombinaciju ovih aktivnosti;
- 3) **prevencija udesa** su mere i postupci na nivou postrojenja, kompleksa i šire zajednice, koji imaju za cilj sprečavanje nastanka udesa, smanjivanje verovatnoće nastanka udesa i smanjenje posledica na minimum;
- 4) **povredivi objekat** je mesto na kojem ljudi žive, rade, okupljaju se ili borave: stambeni objekti, škole, vrtići, tržni centri, upravne zgrade, industrijski objekti, igrališta, parking prostori, rekreativne površine, parkovi, sportski tereni, reke, jezera, plaže kao i prirodna dobra;

5) **bezbednosna zona** predstavlja prostor u kome opasne supstance, kao i emitovana energija oslobođena u toku udesa, nisu u koncentracijama definisanim kao koncentracija od značaja (KOZ), odnosno čije vrednosti nemaju štetne efekte za ljude, životinje, životnu sredinu, materijalna i kulturna dobra;

6) **kompleks privrednog društva i drugog pravnog lica** predstavlja teritoriju – prostor, pod nadzorom pravnog subjekta, na kojoj su opasne supstance prisutne u jednom ili više postrojenja uključujući zajedničku ili pripadajuću infrastrukturu;

7) **postrojenje** predstavlja tehničku celinu (građevinske objekte, uređaje, opremu, instalacije, transportna sredstva, skladišne objekte) u kojoj se proizvode, koriste ili skladište opasne supstance ili se njima rukuje (istovaraju, utovaraju, prevoze);

8) **radni vek postrojenja** je period eksploatacije postrojenja, pri propisanim uslovima rada i održavanja, koji je projektovan dokumentacijom za izgradnju ili rekonstrukciju.

II. NAČIN IZRADE PLANA

Član 4.

Plan se izrađuje na osnovu tehničke dokumentacije (tehnoški, mašinski projekat i dr.), dokumentacije koja uređuje oblast zaštite od požara prihvaćene od strane nadležnog organa, radnih uputstava za proizvodnju i druge delatnosti privrednog društva, odnosno drugog pravnog lica uputstava za rad na postrojenjima, mašinama, uređajima i opremi koju je propisao proizvođač i dr. Pored navedenih, koriste se standardi i zakonska regulativa koja se odnosi na predmetnu aktivnost ili opasnu supstancu, postojeća uputstva za bezbednost i zdravlje na radu i dr.

III. SADRŽAJ PLANA

Član 5.

Plan sadrži:

- 1) Uvod;
- 2) Procenu opasnosti;
- 3) Postupanje u slučaju udesa;
- 4) Informisanje javnosti;
- 5) Prilozi Plana (grafički deo, prateća dokumenta i evidencija o udesima).

1. Uvod

Član 6.

Uvod sadrži opšte podatke i opis kompleksa privrednog društva i drugog pravnog lica.

Član 7.

Opšti podaci obuhvataju:

- 1) Naziv privrednog društva i drugog pravnog lica;
- 2) PIB;

- 3) Matični broj;
- 4) Šifru delatnosti;
- 5) Adresu sedišta privrednog društva;
- 6) Adresu kompleksa privrednog društva za koji se radi Plan;
- 7) Podatke o odgovornom licu u pravnom licu (ime i prezime, funkcija, telefon, mejl adresa);
- 8) Podatke o odgovornom licu/licima koja vode i/ili su odgovorna za proizvodni proces i delove proizvodnog procesa na kompleksu privrednog društva i drugog pravnog lica (ime i prezime, funkcija, telefon, mejl adresa);
- 9) Ukupan broj zaposlenih i broj zaposlenih po smenama u kompleksu privrednog društva za koji se radi Plan;
- 10) Podatke o pribavljenim saglasnostima i mišljenjima nadležnih organa sa aspekta zaštite od požara i eksplozija, zaštite životne sredine i bezbednosti i zdravlja na radu;
- 11) Podatke o ovlašćenju za izradu Plana zaštite od udesa i Odluci o imenovanju tima stručnjaka za izradu Plana zaštite od udesa (koju donosi odgovorno lice u pravnom licu).

Član 8.

Opis kompleksa privrednog društva i drugog pravnog lica sadrži:

- 1) Podatke o delatnosti, posebno sa aspekta odvijanja opasnih aktivnosti, nameni i kapacitetu objekata;
- 2) Podatke o strukturi, broju zaposlenih, ukupno i po tehnološkim celinama, (zajedno sa organizacionom šemom);
- 3) Popis opasnih supstanci koje su prisutne ili mogu biti prisutne u bilo kom trenutku na kompleksu (Obrazac 1);
- 4) Bezbednosne liste usklađene sa važećom zakonskom regulativom koja se odnosi na hemikalije i na sadržaj bezbednosnog lista, o svim opasnim supstancama;
- 5) Prikaz svih supstanci i njihovih količina na osnovu kojih se određuje obaveza izrade Plana, a nalaze se u postrojenju ili na kompleksu;
- 6) Osobine opasnih supstanci koje nastaju u udesu kao produkti eksplozije, sagorevanja, razgradnje i kao produkti međusobnog reagovanja materija u udesu i način i uslove nastanka, količine koje nastaju, fizičko-hemijske, toksikološke i ekotoksikološke osobine i mogući uticaj na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- 7) Podatke o primenjenoj tehnologiji (prikazuju se i koriste u meri koja je od značaja za definisanje scenarija), koji obuhvataju:
  - (1) tehnološke celine (jedinice za proizvodnju, tipove proizvodnje, skladišta i načini internog transporta);
  - (2) maksimalni instalisani kapacitet proizvodnje i skladištenja opasnih supstanci u okviru prikazane tehnologije;

(3) dijagram toka procesa (opis i grafički prikaz hemijsko-tehnoloških operacija procesa proizvodnje od pripreme ulaznih sirovina do gotovog proizvoda);

(4) granične vrednosti temperature, pritiska u procesu proizvodnje (podaci o svim vrednostima povišenih ili sniženih temperatura u procesu proizvodnje, kritične temperature, kritični pritisci, kritična vlažnost vazduha) i granične vrednosti udela određenih supstanci u rastvorima ili smešama koje mogu izazvati udes.

8) Podatke o karakteristikama postrojenja, uređaja i opreme (prikazuju se na osnovu overene tehničke dokumentacije i koriste samo u obimu koji je od značaja za izradu scenarija nastanka udesa):

(1) tip i namenu opreme;

(2) sistem i karakteristike odušno-sigurnosnih ventila, provetravanje među komorama, karakteristike sudova pod pritiskom i sudova koji mogu da dođu u stanje povišenog pritiska oslobađanjem gasova, dilatacijom materijala, sistem za provetravanje i ventilaciju;

(3) sistemi detekcije i sistemi dojavne požara i eksplozije.

9) Karakteristike lokacije i okruženja:

(1) pedološke, geološke, hidrološke i seizmološke karakteristike lokacije i okruženja na kojoj se odvijaju opasne aktivnosti;

(2) opšti klimatski uslovi šireg područja i mikroklimatski uslovi kompleksa na kome se odvijaju opasne aktivnosti;

(3) prirodne vrednosti, zaštićena prirodna dobra;

(4) situacioni plan – prostorni raspored objekata za proizvodnju i skladištenje (sirovine, repromaterijal, gotovi proizvodi i otpad), energetska postrojenja, prateći objekti (upravna zgrada, objekti za odmor i ishranu radnika i dr.), transportni putevi unutar lokacije;

(5) situacioni prikaz povredljivih objekata na udaljenosti ne manjoj od 1.000 m od granice lokacije, (prosvetne, zdravstvene, državne institucije, kulturna dobra, elektroenergetska postrojenja, sportske hale, tržni centri, proizvodnja i skladištenje vode i hrane, transport robe i prevoz putnika, mesta na kojima se okuplja veći broj ljudi i dr.);

(6) naseljenost i gustina stanovanja na udaljenosti ne manjoj od 1000 m od granice lokacije.

10) Podaci o udesima koji su se dogodili na kompleksu privrednog društva i drugog pravnog lica od njegovog osnivanja:

(1) podaci o mestu i vremenu udesa: adresa postrojenja, objekat u okviru postrojenja, dan i vreme nastanka udesa;

(2) uzroci udesa;

(3) podaci o tipu udesa (eksplozija, požar, ispuštanje opasnih supstanci i dr.);

(4) podaci o vrsti i količini opasnih supstanci koje su učestvovala u udesu;

(5) obim posledica u postrojenju odnosno kompleksu (smrtni ishod, teže povrede, lakše povrede, teža i lakša trovanja i hospitalizacija lica iz sastava postrojenja i iz sastava interventnih snaga lokalne zajednice i dr.);

(6) obim posledica lica izvan postrojenja odnosno izvan kompleksa (eventualni smrtni ishod, teže povrede, lakše povrede, teža i lakša trovanja, hospitalizacija i dr.);

(7) oštećenje objekata u postrojenju;

(8) oštećenje objekata izvan postrojenja;

(9) obim posledica po životinjski i biljni svet u okolini;

(10) uticaj na infrastrukturu (vodovod, električnu mrežu, gasovod, saobraćaj, telefonske veze i sl.);

(11) zagađenja zemljišta, vodotokova i podzemnih voda;

(12) procenjena visina materijalne štete i

(13) realizovane mere odgovora na udes.

Obrazac 1 odštampan je uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

2. Procena opasnosti

Član 9.

Procena opasnosti izrađuje se radi sagledavanja procene ugroženosti života, zdravlja ljudi, ekonomije i ekologije i društvene stabilnosti, od posledica udesa izazvanim aktivnostima sa opasnim supstancama i sadrži:

1) Identifikaciju opasnosti;

2) Mere prevencije;

3) Snage i sredstva za zaštitu, spasavanje, umanjenje i otklanjanje posledica od udesa.

a) Identifikacija opasnosti

Član 10.

Identifikacija opasnosti obuhvata identifikaciju kritičnih tačaka, odnosno mesta u procesu ili na postrojenju (gde se opasne materije proizvode, koriste, skladište ili se njima na bilo koji način rukuje), koja predstavljaju najslabije tačke ili moguće izvore opasnosti sa aspekta nastajanja udesa, sa posebnim osvrtom na analizu ljudskog faktora kao mogućeg uzroka udesa.

Identifikacijom kritičnih tačaka u procesu ili na postrojenju privrednog društva, odnosno drugog pravnog lica, proveravaju se svi postupci odvijanja tehnološkog procesa i svi delovi postrojenja, uređaja, sredstava transporta i opreme, uočavaju se i definišu kritična mesta na postrojenjima, uređajima, opremi i internoj saobraćajnoj infrastrukturi, kao i uzroci koji mogu da izazovu poremećaje ili otkaze koji dovode do udesa. To obuhvata analizu:

1) Tehničko-tehnoloških specifičnosti i nedostataka u proizvodnji i skladištenju;

2) Saobraćajnih sredstava i infrastrukture unutar privrednog društva i drugog pravnog lica (provera prilaza, ulaza, izlaza, parking prostora, tehničke ispravnosti puteva i pruga, rashladni i elektroenergetski sistemi i infrastruktura, vodovodna i kanalizaciona mreža i dr.);

3) Specifičnosti fizičko-hemijskih osobina opasnih supstanci;

4) Mogućih otkaza komponenti i materijala usled dotrajalosti opreme i prekida snabdevanja energentima;

5) Spoljašnjih izvora opasnosti: ekstremne vremenske pojave (velika količina padavina, grad, olujni vetar, snežne mećave, nanosi i poledica, topli talas, hladni talas, suša) zemljotresi, odroni, klizišta i erozije, poplave, požari i eksplozije, požari na otvorenom, aktivnosti privrednog društva i drugih pravnih lica u okruženju;

6) Analizu prethodnih udesa (uzroke i nedostatke koji su doveli do nastanka udesa).

Za svaku potvrđenu identifikovanu kritičnu tačku, na osnovu prethodno navedenih parametara, potrebno je izraditi uputstva za preventivno postupanje.

Član 11.

Za kritične tačke čijom analizom se dolazi do najtežih posledica obavezno se izrađuje scenario. Scenario treba da sadrži:

1) Prikaz mogućeg razvoja događaja;

2) Analizu povredivosti;

3) Određivanje mogućeg nivoa udesa.

Prikaz mogućeg razvoja događaja

Član 12.

Prikaz mogućeg razvoja događaja obuhvata sagledavanje mogućeg uzroka, obima i nastalih posledica po život i zdravlje ljudi, životinja, životnu sredinu, materijalna i kulturna dobra i dr.

Scenario mora da odgovara složenosti i nameni objekta, postrojenja, složenosti proizvodnih procesa, stepenu opasnih aktivnosti pravnog lica i mogućim posledicama, kao i efektima koji mogu nastati (eksplozija, požar, ispuštanje i širenje gasova, para, tečnosti, aerosola i prašine, prodiranja i rasprostiranja opasnih supstanci u zemljište, površinske i podzemne vode).

Za prikaz mogućeg razvoja događaja koriste se sledeće metode:

1) Analiza mogućih otkaza delova opreme i uređaja ili sistema u celini (hlađenje, zagrevanje, kontrola procesa, elektroenergetskog sistema, instalacija i bezbednosnih sistema, transport opasnih materija i sl.) i razvoja događaja;

2) Analiza razvoja događaja od uzroka udesa (inicijalnog događaja) do glavnog događaja;

3) Analiza grešaka od glavnog događaja do njegovog uzroka (inicijalnog događaja).

Analiza povredivosti

Član 13.

U analizi povredivosti se identifikuju i navode:

- 1) Radna mesta i broj radnika koji se nalaze na neposrednom izvršenju poslova u postrojenju odnosno kompleksu, kao i broj ljudi koji se mogu zateći u postrojenju – objektu, u predviđenim zonama udesa (neophodno je raspored radnika prikazati grafički na situacionom planu postrojenja, odnosno objekta u okviru kompleksa).
- 2) Broj ljudi izvan kompleksa i broj životinja, na udaljenosti ne manjoj od 1.000 m. Utvrđuje se i obavezno navodi broj ljudi koji mogu biti izloženi uticaju udesa: u stambenim objektima (spratnost, broj stanovnika u njima, gustina stanovanja, udaljenost od mesta mogućeg udesa i drugi važni podaci).
- 3) Povredive grupe u okviru predškolskih ustanova, škola, zdravstvenih ustanova, javnih objekata i drugi važni podaci.
- 4) Objekti u kojima je u određenim delovima dana povećano prisustvo ljudi kao što su: poslovni objekti, tržni centri, sportski i rekreativni prostori, ugostiteljski i drugi objekti. Svi povredivi objekti prikazuju se grafički na odgovarajućoj karti ili situacionom planu na kojima se jasno vide i adekvatno su obeleženi.
- 5) Građevinski objekti (proizvodni, prateći i pomoćni objekti na kompleksu i izvan njega), infrastrukturni objekti, prirodna i kulturna dobra koja trpe posledice udesa, poljoprivrede, flore i faune, površinskih i podzemnih voda, zaštićena prirodna dobra, zaštićena kulturna dobra. Posebno se navode objekti koji su od značaja za domino efekat (skladišta, proizvodna postrojenja opasnih supstanci u okviru i van kompleksa).

Određivanje mogućeg nivoa udesa

Član 14.

Mogući nivo udesa određuje se na osnovu predviđenog scenarija i analize povredivosti, a izražava se kao I, II, III, IV ili V nivo udesa:

- 1) I nivo udesa – objekta postrojenja – negativne posledice udesa su ograničene na deo objekta – postrojenja ili ceo objekat – postrojenje na kompleksu privrednog društva i drugog pravnog lica i ne očekuju se negativne posledice u okolini;
- 2) II nivo udesa – objekta, postrojenja i kompleksa – negativne posledice udesa mogu zahvatiti deo objekta – postrojenja ili ceo kompleks privrednog društva i drugog pravnog lica i ne očekuju se negativne posledice u okolini izvan kompleksa;
- 3) III nivo udesa – nivo jedinice lokalne samouprave – negativne posledice udesa mogu se preneti izvan granica opasnog objekta – postrojenja i kompleksa privrednog društva i drugog pravnog lica i očekuju se posledice na delu ili celoj teritoriji jedinice lokalne samouprave, odnosno grada;
- 4) IV nivo udesa – nacionalni nivo – negativne posledice udesa na objektu – postrojenju i kompleksu privrednog društva i drugog pravnog lica, mogu se proširiti na deo teritorije i celu teritoriju Republike Srbije;

5) V nivo udesa – međunarodni nivo – negativne posledice udesa na objektu – postrojenju i kompleksu privrednog društva i drugog pravnog lica, mogu se proširiti van teritorije Republike Srbije.

b) Mere prevencije

Član 15.

Mere prevencije se preduzimaju radi sprečavanja ili smanjenja verovatnoće nastanka udesa kao i umanjavanja njegovih posledica.

Mere prevencije čine:

- 1) Mere koje su predviđene i/ili realizovane prostornim planiranjem, projektovanjem i izgradnjom objekta postrojenja – kompleksa;
- 2) Mere koje su predviđene i/ili realizovane izborom tehnologije proizvodnje, tehnološke opreme, opreme za upravljanje procesima i druge tehničke opreme, a koje obezbeđuju veći stepen zaštite životne sredine i manji rizik od udesa;
- 3) Mere koje su predviđene izborom tehničko-tehnoloških rešenja koje doprinose bezbednom transportu opasnih materija;
- 4) Mere koje obezbeđuju kvalitetno i pravovremeno održavanje tehničko-tehnološkog nivoa objekta – postrojenja;
- 5) Mere koje su predviđene za postizanje potrebnog nivoa znanja i nivoa radne i tehnološke discipline i osposobljavanje i opremanje ljudskih kapaciteta za reagovanje u slučaju udesa (vidovi obuke, vežbi i provera znanja iz oblasti odgovora na udes i reagovanja, kao i specifičnosti predviđene Planom);
- 6) Mere koje su predviđene u sistemu bezbednosti: nadzor, upravljanje tehničkim sistemima bezbednosti i zaštite, detekcija i identifikacija opasnosti i održavanje komunikacionih puteva i prolaza u objektima, postrojenjima i pogonima.

Tehnički sistemi zaštite

Član 16.

U pogledu tehničkih sistema zaštite, potrebno je navesti sledeće podatke:

- 1) Za sisteme vođenja procesa i provere ispravnosti uređaja i opreme:
  - (1) podatke o sistemu vođenja procesa (automatsko, poluautomatsko ili ručno vođenje procesa i dr.);
  - (2) način provere sistema rada, provere uređaja i opreme u toku redovne proizvodnje i u slučaju otkaza ili vanrednih uslova rada.
- 2) Za sredstva veze, sredstva nadzora, indikatore, detektore, javljače:
  - (1) tip i osnovne karakteristike sistema veza;
  - (2) sistem nadzora procesa proizvodnje i drugih aktivnosti unutar kompleksa;
  - (3) lokacija, broj mesta detekcije, namena, tipovi, način rada, osetljivosti i pouzdanosti detektora i javljača opasnih koncentracija supstanci ili graničnih vrednosti pritiska i temperatura;

(4) mogući otkazi navedenih uređaja i alternativni nadzor.

3) Za sredstva za alarmiranje i uzbunjivanje:

(1) tip sredstava za alarmiranje i uzbunjivanje i lice odgovorno za ispravnost, održavanje i aktiviranje u slučaju udesa.

Oprema i sredstva zaštite u odgovoru na udes

Član 17.

U pogledu opreme i sredstava zaštite u odgovoru na udes, potrebno je navesti sledeće podatke:

1) oprema protivpožarne zaštite i sistemi za dojavu i gašenje požara;

2) oprema individualne i kolektivne tehničke zaštite:

(1) specijalna zaštitna oprema za ljude koji učestvuju u gašenju požara, zaštitna izolaciona odela;

(2) sredstava individualne zaštite i mesto čuvanja (broj i tip sredstava, namena, efikasnost i vreme zaštite);

3) rad sistema ventilacije u redovnim uslovima i uslovima udesa;

4) sredstva prve pomoći i medicinske zaštite i sredstva lične i uzajamne (namena sredstva, tip, broj sredstava i mesto gde se nalazi, sredstva za prenos i transport povređenih i dr.);

5) sredstva za zaustavljanje daljeg toka hemijskog udesa i širenja negativnih efekata (sredstva za pretakanje, apsorpciju, neutralizaciju, dekontaminaciju i dr.);

6) zaštitni sistemi za sprečavanje razlivanja opasnih materija (tankvane, bazeni, kanali, barijere, zaštitni zidovi, potkopi, nasipi i dr.).

Opremu i sredstva iz tač. 2), 4) i 5) ovog člana, potrebno je predstaviti na situacionom planu.

v) Snage i sredstva za zaštitu i spasavanje, umanjenje i otklanjanje posledica od udesa

Član 18.

Prikaz snaga i sredstava za zaštitu i spasavanje, umanjenje i otklanjanje posledica od udesa obuhvata:

1) raspoložive ljudske resurse (sagledati i prikazati postojeću i definisati potrebnu strukturu ljudstva, njihovu obučenosť i opremljenost za sprovođenje mera zaštite i spasavanja, otklanjanja posledica od udesa i organizaciju nastavka rada i oporavka);

2) raspoloživa materijalna sredstava i opremu za zaštitu i spasavanje (sagledati i prikazati postojeće stanje raspoloživih i potrebnih materijalnih sredstava i opreme za zaštitu i spasavanje – količinu, vrstu i ispravnost);

3) potrebu za angažovanjem interventnih službi izvan postrojenja/kompleksa;

4) potrebu za pružanjem pomoći od strane lokalne zajednice u odgovoru na udes unutar postrojenja;

5) organizaciju i način nastavka rada i oporavka od udesa.

Mere otklanjanja posledica udesa

Član 19.

Mere otklanjanja posledica imaju za cilj saniranje posledica udesa, organizaciju postudesnog monitoringa, oporavka i stvaranje uslova za normalizaciju rada i života na lokaciji – prostoru zahvaćenom udesom, praćenje postudesne situacije i preduzimanje preventivnih mera, uklanjanja opasnosti od ponovnog nastanka udesa.

Mere za otklanjanje posledica od udesa čine:

- 1) Ciljevi i obim sanacije (prioriteti, način – metod, sakupljanje, odlaganje, dekontaminacija rasutih opasnih materija – otpada);
- 2) Snage i sredstva za sanaciju (ekipe i zadaci, potrebno vreme – rok, potrebna sredstva);
- 3) Snage i sredstva za sprovođenje remedijacije;
- 4) Program postudesnog monitoringa životne sredine (biomonitoring vazduha, vode i zemljišta), obuhvata i uticaj na zdravlje ljudi i životinja, a realizuje se definisanjem nosioca, sadržaja, izveštavanja i vremenskim periodima;
- 5) Organizacija nastavka rada i oporavka od udesa (zadaci, nosioci, ekipe, potrebna materijalna sredstva i planirano vreme);
- 6) Planirana finansijska sredstva;
- 7) Pregled pravnih lica ovlašćenih za sanaciju, remedijaciju i monitoring životne sredine.

3. Postupanje u slučaju udesa

Član 20.

Za svaki scenario iz Plana zaštite od udesa potrebno je predvideti postupanje u slučaju udesa, sa podacima o tome: „Ko radi?” i „Šta radi?” u slučaju udesa, od momenta uočavanja udesa do završetka udesa, način obaveštavanja i uzbunjivanja kao i način i sredstva komunikacije, odnosno:

- 1) Način uzbunjivanja i angažovanja lica koja učestvuju u odgovoru na udes (zvučni, telefonski ili drugi) kao i lica koja su nadležna i odgovorna za uzbunjivanje i angažovanje drugih lica.
- 2) Rukovođenje i koordinacija među licima koja učestvuju u odgovoru na udes (sredstva komunikacije, način komunikacije i pravila ponašanja):
  - (1) Prikazuje se pregled svih planiranih učesnika u odgovoru na udes iz sastava privrednog društva, organa nadležne službe, organa autonomne pokrajine, grada i jedinica lokalne samouprave, kojima se dostavlja obaveštenje o udesu;

(2) Daju se podaci o organizacijama osposobljenim za odgovor na udes i ovlašćenim za pružanje pomoći. Naziv ustanove, adresa i telefoni za:

- policiju;
- nadležne vatrogasno spasilačke jedinice, profesionalne vatrogasne jedinice, dobrovoljna vatrogasna društva;
- medicinsku pomoć (domovi zdravlja, hitne službe, specijalizovane ustanove za traume, opekotine, kontrolu trovanja i dr.);
- pripadnike civilne zaštite (poverenici i zamenici poverenika iz pravnog lica i jedinice lokalne samouprave);
- komunalne strukture;
- detekciju (specijalizovane laboratorije za kontrolu vazduha, vode i zemljišta);
- sanaciju (specijalizovane ekipe iz sastava drugih operatera i specijalizovane ekipe za postupanje sa opasnim otpadom);
- specijalizovane ovlašćene laboratorije za kontrolu vazduha, vode i zemljišta (monitoring).

3) Ekipe za odgovor na udes i način angažovanja za:

- (1) zaustavljanje procesa proizvodnje;
- (2) gašenje početnih požara i za zaustavljanje početnih udesa;
- (3) hlađenje sudova sa zapaljivim materijama;
- (4) spasavanje;
- (5) obaveštavanje i uzbunjivanje;
- (6) transport i zbrinjavanje povređenih;
- (7) detekciju i kontrolu zagađenosti;
- (8) dekontaminaciju ljudi, opreme i prostora;
- (9) informisanje i kontakt sa javnošću.

4) Grafički deo za postupanje u slučaju udesa:

- (1) centri opasnosti;
- (2) maksimalno procenjena zona opasnosti;
- (3) pregled pravaca po kojima se sprovodi interni transport opasnih materija;
- (4) oznake pristupnih puteva za intervenciju (prioritetnih i alternativnih pravaca);
- (5) prikaz objekata smeštaja snaga zaštite i spasavanja;
- (6) prikaz objekata opreme za zaštitu i spasavanje;
- (7) putevi za evakuaciju (pravci kretanja);

- (8) objekti i sredstva za pružanje prve medicinske pomoći i zdravstvenog zbrinjavanja;
- (9) objekti i sredstva za dekontaminaciju;
- (10) objekti zbrinjavanja – smeštaja ugroženih ljudi, životinja i materijalnih i kulturnih dobara i
- (11) prostori i objekti za dislokaciju materijalnih dobara.

4. Informisanje javnosti

Član 21.

Informisanje javnosti obuhvata način i postupke upoznavanja javnosti sa vrstom i prirodom nastale opasnosti, preduzetim merama za sprečavanje širenja udesa, merama zaštite i spasavanja od posledica udesa i merama otklanjanja posledica od udesa.

Za informisanje javnosti određuje se lice iz pravnog lica, ovlašćeno za informisanje i komunikaciju sa javnošću.

Evidentiranje, registrovanje i izveštavanje o udesu

Član 22.

O udesu koji se dogodio, nadležnom organu dostavlja se verifikovan izveštaj od strane odgovornog lica u pravnom licu, najkasnije 60 dana nakon udesa, koji sadrži sledeće:

- 1) podatke o mestu i vremenu udesa: adresa postrojenja, objekat u okviru postrojenja, dan i vreme nastanka udesa;
- 2) uzroke udesa;
- 3) podatke o tipu udesa (eksplozija, požar, ispuštanje opasne materije i dr.);
- 4) podatke o vrsti i količini opasnih materija koje su učestvovala u udesu;
- 5) obim posledica po život i zdravlje ljudi u postrojenju odnosno kompleksu (smrtni ishod, teže povrede, lakše povrede, teža i lakša trovanja i hospitalizacija iz sastava pravnog lica; obim posledica po život i zdravlje ljudi iz sastava svih interventnih snaga);
- 6) obim posledica lica izvan postrojenja odnosno izvan kompleksa (eventualni smrtni ishod, teže povrede, lakše povrede, teža i lakša trovanja, hospitalizacija i dr.);
- 7) oštećenja objekata i infrastrukture (vodovod, električna mreža, gasovod, saobraćaj, telefonske veze i sl.) u postrojenju/kompleksu i izvan njega;
- 8) obim posledica po životinjski i biljni svet;
- 9) zagađenje zemljišta, vodotokova i podzemnih voda;
- 10) procenjenu visinu materijalne štete;
- 11) realizovane mere odgovora na udes.

Ažuriranje Plana

Član 23.

Nakon dostavljanja podataka o udesu i vraćanja postrojenja u funkcionalno stanje, a najkasnije u roku od 180 dana od dana udesa, potrebno je izvršiti ažuriranje Plana zaštite od udesa, u skladu sa novim okolnostima.

Član 24.

Privredno društvo i drugo pravno lice dužno je da vrši testiranje Plana zaštite od udesa najmanje jedanput u periodu od tri godine.

Testiranje i provera upotrebe Plana vrši se za svako Planom predviđeno uputstvo za postupanje u pogledu provere odstupanja rezultata testiranja u odnosu na propisano.

Testiranje se sprovodi kao kontrolno (provera ažurnosti) i kao vežba (praktična primenljivost).

Testiranje se sprovodi komisijski, uz obavezno vođenje zapisnika o rezultatima testiranja, a privredno društvo, odnosno drugo pravno lice na osnovu rezultata testiranja, po potrebi ažurira Plan zaštite od udesa.

Član 25.

Odgovornost za usvajanje, ažuriranje i testiranje Plana snose pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu.

Lica koja vode i/ili su odgovorna za proizvodni proces i delove proizvodnog procesa (skladištenje, rukovanje, promet, bezbednost i zdravlje na radu i bezbednost objekata, zaštitu životne sredine, zaštitu od požara, zaštitu na radu), odgovorna su za testiranje plana u delu svoje nadležnosti.

Član 26.

Plan overava privredno društvo, odnosno drugo pravno lice na koje se Plan odnosi. Ukoliko privredno društvo, odnosno drugo pravno lice na koje se Plan odnosi nema ovlašćenje za izradu Plana zaštite od udesa, Plan overava i privredno društvo, odnosno drugo pravno lice koje je Plan izradilo.

Plan potpisuju i odgovorno lice u pravnom licu i lice koje vodi i/ili je odgovorno za proizvodni proces i delove proizvodnog procesa.

Overen i potpisan Plan dostavlja se nadležnom organu u elektronskoj formi.

IV. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 27.

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o načinu izrade i sadržaju plana zaštite od udesa („Službeni glasnik RS” , broj 82/12).

Član 28.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije” .

01 broj 5379/19-4

U Beogradu, 7. juna 2019. godine

Ministar,
dr **Nebojša Stefanović**, s.r.

Obrazac 1

POPIS OPASNIH SUPSTANCI

Red. br.	Hemijski naziv	CAS/UN	Naziv po međunarodno priznatoj nomenklaturi IUPAC	Trivijalni – uobičajeni naziv	Maksimalne količine koje su prisutne ili mogu biti prisutne u bilo kom trenutku na kompleksu (t)	Primedba

Napomena za Obrazac 1:

U slučajevima korišćenja trgovačkih naziva za supstance koje se javljaju kao smeše, potrebno je dati njihov sastav uključujući sadržaj aktivne materije.